ކޮމިޓީސް އެންޑް ރިސަރޗް ސަރވިސަސް | ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ

55-ރ/20/2025/ޖމ

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

އިޖްތިމާޢީ ކޮމިޓީ

ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2012 (ޖެވަސީމިއާ ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް ... ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމުމުގެ ރިޕޯޓު

ރިޕޯޓު ނަންބަރު: M20/R/IJ/2025/02

05 އޮގަސްޓު 2025

އިޖްތިމާޢީ ކޮމިޓީ

މި ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތަކީ އިޖްތިމާޢީ ކަންކަން ދިރާސާކުރުމާއި އިޖްތިމާޢީ ސިޔާސަތުތަކަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް ހޮއްދަވަ، އެކަމަށް ފާހަގަކޮށް އެކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޞްލަޙަތު ހިމާޔަތްކުރުމާއި ކޮމިޓީގެ ދާއިރާގެ ތަރައްޤީގައި ހިމެނޭ ދައުރުތަކުގެ ފުޅާމިންވަރަކީ ގޮތުގައި ކަންކަން ކުރުމެވެ.

މީގެ އިތުރުން، އެ އިދާރާތަކުން ހުށަހަޅާ ބިލްތައް ދިރާސާކޮށް، ފުރިހަމަކޮށް، ރައްޔިތުންގެ މަޞްލަޙަތު ރިޢާޔަތްކޮށްދިނުމަށް އެދި ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުމާއި، އެ އިދާރާތަކުގެ އަހަރީ ރިޕޯޓުތައް ދިރާސާކޮށް، އިޞްލާޙުކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ފާހަގަކޮށް އެ ކަންކަން އެންގުމާއި، އެ އިދާރާތަކުން ހުށަހަޅާ މަސައްކަތު ދިރާސާކޮށް، އެ ކަންކަމުގައި ކުރިއަށް ދިޔަގޮތުގެ ތަފުޞީލުތަކާއި، އެ އިދާރާތަކާ ބެހޭގޮތުން، އެ އިދާރާތަކުން ހިންގާ ކަންކަމާ ބެލެހެއްޓުން މުރާޖަޢާކޮށް ހޯދައި، ސުވާލުކޮށް، އެ އިދާރާތަކުން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން އެ އިދާރާތަކުން ކުރަމުންދާގޮތް ބަލައި، އިޞްލާޙުކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ބަޔާންކޮށްދިނުމެވެ.

އިޖްތިމާޢީ ކޮމިޓީ

އިންތިޚާބީ ކޮމިޝަނުގައި ހިދުމަތް މެންބަރުން

ކޮމިޝަނުގެ މުޤައްރިރު

އަސްމާ ރަޝީދު

މާފަންނު ހުޅު ދާއިރާ

ކޮމިޝަނުގެ މުޤައްރިރުގެ ނައިބު

މުހައްމަދު މުސްތަފާ އިބްރާހިމް

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާ

ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުން

މުސްތަފާ ހުސައިން

މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާ

މުހައްމަދު އިބްރާހިމް

ކޮމަންޑޫ ދާއިރާ

މަޢުރޫފް ޒާކިރު

ކެންދޫ ދާއިރާ

ޙުސައިން އަބްދުﷲ

ނައިފަރު ދާއިރާ

މުންތަޒިރު އިބްރާހިމް

ކާށިދޫ ދާއިރާ

ފާތިމަތު ސަޢުދާ

ނިލަންދޫ ދާއިރާ

މުހައްމަދު ވަޙީދު

ދަންދޫ ދާއިރާ

މުހައްމަދު އަލްޙަސަން އަޙްމަދު

ތިނަދޫ ދެކުނު ދާއިރާ

އަބްދުއްރަޙްމާން

އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާ

އިންތިޚާބީ ކޮމިޝަން

ފިހުރިސްތު

ސަފްޙާ ނަންބަރު

1. ތަޢާރުފު.. 5

2. ކޯޓުން ބިލު ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދިޔަގޮތް.. 6

3. ކޯޓުގެ ނިންމުން.. 6

ޖަދުވަލު 1: އިޤްތިޞާދީ ކޯޓުން އިސްލާހުކުރުން، ފާސްކޮށްދެއްވާ، "ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2012 (ތެލަސީމިއާ ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް ... ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު".. 8

ޖަދުވަލު 2: "ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2012 (ތެލަސީމިއާ ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް ... ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު" ދިރާސާކުރުމަށް ބާއްވާ އިޤްތިޞާދީ ކޯޓުގެ ބައްދަލުވުންތަކަށް މެންބަރުން ހާޒިރުވިގޮތުގެ ތަފްސީލު........................ 9

އިޤްތިޞާދީ ކޯޓު

1. ތަޢާރުފު

މިއީ، 30 ޖޫން 2025 ގައި ބޭއްވުނު 20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 2025 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 9 ވަނަ ޖަލްސާގައި، "ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2012 (ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް ... ވަނަ އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލު" ދިރާސާކުރުމަށްޓަކައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުއްވުމާ ގުޅިގެން، ކޮމިޓީން އެ ބިލު ދިރާސާކޮށް ނިންމިގޮތުގެ ރިޕޯޓެވެ.

"ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2012 (ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް ... ވަނަ އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލު" ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުއްވީ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނަސީމްއެވެ. ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވާލެވިފައިވަނީ 23 ޖޫން 2025 ގައި ބޭއްވުނު 20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 2025 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 6 ވަނަ ޖަލްސާގައެވެ. މީގެ އިތުރުން، 24 ޖޫން 2025 ގައި ބޭއްވުނު 20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 2025 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 7 ވަނަ ޖަލްސާގައި އެ ބިލުގެ އިބްތިދާއީ ބަހުސް ފައްޓަވާފައިވެއެވެ. އަދި 30 ޖޫން 2025 ގައި ބޭއްވުނު 20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 2025 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 9 ވަނަ ޖަލްސާގައި އެ ބިލުގެ އިބްތިދާއީ ބަހުސް ނިންމަވައި، އެ ޖަލްސާގައި ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި 49 (ސާޅީސް ނުވައެއް) މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ބިލު މަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމަށް ފާސްކުރައްވައި، އެ ބިލު ދިރާސާކުރުމަށްޓަކައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުއްވާފައިވެއެވެ.

ބިލު ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު މި ބިލު ހުށަހެޅުއްވުމުގެ މަޤްޞަދުގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކުރައްވާފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2012 (ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން އުފައްދާފައިވާ ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޕްލޭނިންގ ޕަރމިޓް ސަޓިފިކެޓުގެ ޤަވާޢިދު ތަންފީޒުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ސަރުކާރުން މުޢާމަލާތްކުރުމަށާއި، އެ މަޤާމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރުމަށާއި، އަދި ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކުރިން ރެޖިސްޓްރީކުރަން ބޭނުންވާ މީހުން ކައުންސިލުތަކުގެ އެއްބަސްވުމާ ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށްޓަކައި، ބޯޑުގެ ޤަވާއިދުތަކާ ޤާނޫނުތަކުގެ ގޮތްތައް އިޞްލާޙުކުރުމަށް ގެނައުން ކަމަށެވެ.

2. ކޮމިޓީން ބިލު ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދިޔަގޮތް

"ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2012 (ތަރަޤީގެ ކަންތައްތަކުގެ ޤާނޫނު) އަށް ... ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު" ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވާލެވުނީ، 21 ޖުލައި 2025 ގައި ބޭއްވި ކޮމިޓީގެ 2025 ވަނަ އަހަރުގެ 17 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 174 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކޮމިޓީން ބިލު ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ނިންމާން ސުންގަޑިއަކީ 10 އޮގަސްޓު 2025 ގެ ގޮތުގައި ކަނޑައެޅިއެވެ.

މީގެ އިތުރުން، ކޮމިޓީން ބިލު ދިރާސާކުރުމުގައި ބިލާ ގުޅޭގޮތުން އާންމުންގެ ޚިޔާލު ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ކޮމިޓީން ހުޅުވާލާފައިވެއެވެ. އަދި މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތާއި މޯލްޑިވްސް ބޯޑާއި ސަރވިސަސްގެ ފަރާތްތަކުން އެ ބިލަށް އިސްލާހު ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ފުރުޞަތު އެ އިދާރާތަކަށް ދީފައިވެއެވެ. ކޮމިޓީން ބިލު ދިރާސާކުރުމުގައި ބިލުގެ ހުރިހާ މާއްދާއެއް ވަކިވަކިން ކިޔުމަށްފަހު، އެ މާއްދާތަކާމެދު ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ މެދުގައި މަޝްވަރާކޮށް، ބިލާ ގުޅިގެން ލިބިފައިވާ ކޮމެންޓްތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމާއެކު ބިލު އިސްލާހުކޮށްފައިވެއެވެ.

ބިލު ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރުމަށް ކޮމިޓީގެ ޖުމްލަ 2 ބައްދަލުވުން ބޭއްވިއެވެ. އަދި އެ މަސައްކަތުގައި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން ގާތްގަނޑަކަށް އެއް ގަޑިއިރު ހޭދަކުރައްވާފައިވެއެވެ.

3. ކޮމިޓީގެ ނިންމުން

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވާލެވުނު، "ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2012 (ތަރަޤީގެ ކަންތައްތަކުގެ ޤާނޫނު) އަށް ... ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު" ދިރާސާކޮށް ކޮމިޓީން ގެނައި އިސްލާހުތަކާއެކު، އެ ބިލު ކޮމިޓީން ނިންމާފައިވާގޮތަށް ބިލާމެދު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ރިޕޯޓަކާއެކު ފާސްކުރުމަށް އެދި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 123 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުމަށް 04 އޮގަސްޓު 2025 ގައި ބޭއްވި މި ކޮމިޓީގެ 18 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި، ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުވެ ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްކޮށްފައިވެއެވެ.

ވީމާ، ކޮމިޓީން އިސްލާހުކޮށް ފާސްކޮށްފައިވާ، "ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2012 (ތަރަޤީގެ ކަންތައްތަކުގެ ޤާނޫނު) އަށް ... ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު" މަޖިލީހުން ފާސްކުރެއްވުމަށް އެދި، މި ރިޕޯޓާއެކު ހުށަހަޅަމެވެ.

ކޮމިޓީން އިސްލާހުކޮށް ފާސްކޮށްފައިވާ، "ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2012 (ތަރަޤީގެ ކަންތައްތަކުގެ ޤާނޫނު) އަށް ... ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު" މި ރިޕޯޓުގެ "ޖަދުވަލު-1" ގެ ގޮތުގައި ހިމަނާފައި އޮވެއެވެ.

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ

އަދި، މި ބިލު ދިރާސާކުރުމަށް ބޭއްވި އިލެކްޝަންސް ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތަކަށް މެންބަރުން ހާޒިރުވުމުގެ ތަފްސީލު މި ރިޕޯޓުގެ "ޖަދުވަލު-2" ގެ ގޮތުގައި ހިމަނާފައި އެވަނީއެވެ.

04 އޮގަސްޓު 2025

މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަސްލަމް ރަޝީދު

ކޮމިޓީގެ މުގައްރިރު

*މި ރިޕޯޓުގައި ސޮއިކޮށްފައިވަނީ 05 އޮގަސްޓު 2025 ގައެވެ.

އިލެކްޝަންސް ކޮމިޓީ

ޖަދުވަލު 1: އިޖްތިމާޢީ ކޮމިޓީން އިސްލާހުތަކާއެކު ފާސްކުރެއްވި، "ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2012 (ޙިމާޔަތާއި ކަށަވަރުކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް ... ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު"

بسم الله الرحمن الرحيم

ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2012 (ޢުމުރަސީދިއާ ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް ... ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު

ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2012 (ޢުމުރަސީދިއާ ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް އަންނަނިވި އިސްލާހުތައް ގެނައުން.

1. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

	.6	(ނ)	މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަރަޙައްދުގެ އެންމެ އިސް ވެރިޔަކީ، ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލްއެވެ.

Deleted:

2. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

	.6	(ރ)	ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް މަސައްކަތްކުރާނީ، ވަޒީރުގެ ލަފާއާއި އިރުޝާދުގެ ދަށުންނެވެ.

3. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި އަކުރުތައް އިތުރުކުރުން.

	.6	(ބ)	މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމަކީ، ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ މަޤާމެކެވެ. އެ މަޤާމަށް މީހަކު އައްޔަންކުރާނީ، ވަޒީރުގެ ލަފާގެ މަތިން ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުންނެވެ.
		(ޅ)	ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމަށް އައްޔަންކުރާ ފަރާތެއްގެ ކިބައިގައި

އަންނަނިވި ސަބަބުތަކަށް ފިޔަވަޅުއަޅާނެއެވެ.				
މެނޭޖްމަންޓުގެ ދާއިރާއަކުން، އެންމެ ދަށްވެގެން ދިވެހި ސަނަދުތަކުގެ އޮނިގަނޑުގެ ލެވެލް 8 ނުވަތަ 9 ގެ ސަނަދެއް ހާސިލުކޮށްފައިވުން؛ އަދި	(1)			
ސިއްޙީ ދާއިރާގައި، މަދުވެގެން 10 (ދިހައެއް) އަހަރު ދުވަހު މަސައްކަތުގެ ތަޖުރިބާ ލިބިފައިވާ ފަރާތަކަށްވުމާއެކު، އެ މުއްދަތުގެ ތެރެއިން މަދުވެގެން 4 (ހަތަރެއް) އަހަރު ދުވަހު ހިންގުމުގެ ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކޮށްފައިވުން.	(2)			
ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަޤާމަށް ޢައްޔަންކުރެވޭ ފަރާތެއްގެ މުއްދަތަކީ، އެއީ އެ މަޤާމަށް ޢައްޔަންކުރެވޭ ތާރީޚުން ފެށިގެން 5 (ފަހެއް) އަހަރު ދުވަހެވެ.	(ށ)			
މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ޢައްޔަންކުރާ ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލްއަކީ އެ ފަރާތުގެ ވަޒީފާގެ އެއްވެސް މަސްއޫލިއްޔަތަކާ ތަޢާރުޟުވާ ފުށުއަރާ އެހެން އެއްވެސް ވަޒީފާއެއް އަދާކުރާ ނުވަތަ މަސައްކަތެއްކުރާ މީހެއް ކަމުގައި ވެގެން ނުވާނެއެވެ.	(ނ)			
މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލްއާ މަސްއޫލިއްޔަތުގައިވާ ޒިންމާއާއި މަސްއޫލިއްޔަތު އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި އަދާކުރުމަށް ބޭނުންވާ އިދާރީ މުވައްޒަފުންނާއި ވަސީލަތްތައް ހަމަހަމަ އެއްގޮތަށް ގޮތުގައިމިން ވަޒީރު ހަމަޖެއްސައިދޭންވާނެއެވެ.	(ރ)			
ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލް އޭނާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމުގައި ޖަވާބުދާރީވާނީ ވަޒީރަށެވެ.	(ބ)			

4. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި ފަދައިން މާއްދާއެއް އިތުރުކުރުން.

ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ބާރުތައް	6-1.		ޑިރެކްޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ބާރުތައް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީއެވެ.
		(ހ)	ސެންޓަރުން ދުވުންގެންދާ ހިދުމަތަކީ އުފެއްދުންތެރި އަދި ހިދުމަތް ދިރިގަނޑަ ފަރާތްތަކުގެ ބޭނުންތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމާއެކު ދެވޭ ހިދުމަތްތަކަށް ކަނަވަރުކުރުމާއެކު، ރައްޔިތުންނާއި ބަލިމީހުންގެ ހައްޤުތައް ކުރިއަރުވައި، ހިދުމަތް ބޭނުންކުރާ ފަރާތްތައް ފުއްދި ސިޔާސީ ނިޒާމުގައި ބައިވެރިވުމަށް މަގުފަހިކޮށްދިނުން؛
		(ށ)	ސެންޓަރުން ދުވުންގެންދާ ހިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ނިޒާމުގައި ހުރި މައްސަލަތައް ދެނެގަނެ، އެ ސެންޓަރުގައި ރަނގަޅުކުރަންޖެހޭ ފަރާތްތަކަށް ބޭނުންވާ ލަފާއާއި އިރުޝާދު ދީ، މައްސަލަތައް ޙައްލުކުރުމުގެ ގޮތުން އެ ސެންޓަރުން ހިދުމަތް ލިބިގަންނަ ފަރާތްތަކާއި ހިދުމަތްދޭ ފަރާތްތަކާ ދެމެދުގައި މަޝްވަރާތައް ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް ފަހި މާޙައުލެއް ޤާއިމުކޮށްދިނުން؛
		(ނ)	ކުލިނިކަލް ފެންވަރުގައި އަދި އިންސްޓިޓިއުޝަނަލް ފެންވަރުގައި، ވަޒަނުކުރަ ގެއްލުމެއް ސެންޓަރުގެ ހިދުމަތްތައް ދެމެހެއްޓެނިވި އަދި ފަސޭހަކަމާއެކު ދުވުންގެންދާކަން ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި، ސޮޕްރިޖިޓް އެކްސެސް ފްލޯސާތަކާއި އޯޕަރޭޝަނަލް ޕްރޮސެސްތައް އުފައްދާފައިވުން؛
		(ރ)	ސެންޓަރުގެ ސްޓްރެޓަޖީތަކާއި މިންގަނޑުތަކާއި ގަވާއިދުތައް ހުރިހާފަރާތަކާއެކު ތަންފީޒުކުރުމަށްޓަކައި އެކަށީގެންވާ މާޙައުލެއް ޤާއިމުކުރުމަށްޓަކައި ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް ކުރުން؛
		(ބ)	ފުރުޞަތު، ރިސާރޗް އަދި ދެނެގަނެވިދާނެ ގޮވައިގަނެ ކޮލެޖިއޭޓް ހިދުމަތް ދިނުމަށްޓަކައި ހިދުމަތްދޭ މުއައްސަސާތަކާއި ޕްރޮފެޝަނަލް ބޯޑުތަކާ، ހެލްތު އިންޓަރނޭޝަނަލްގެ ފަރިއާއިން އެ މުއައްސަސާތަކާއި ޕްރޮފެޝަނަލްގެ

Deleted: ބޭރުނަސް

			ބޭނުންކުރުމަށް މަގުފަހިކޮށްދިނުން؛
		(ށ)	ދިވެހިރާއްޖޭއިން ބައިވެރިވެފައިވާ ތިޖާރީ ގުޅުންހުރި ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާތަކާއި އެއްބަސްވުންތައް ތަންފީޛުކުރުމަށްޓަކައި ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ދެނެގަނެ، އެ ކަންކަން ފުރިހަމަކުރުމަށް މިންވަރު ވިޔަފާރިކުރުމާއި، ކަމާގުޅޭ ޤާނޫނުތައް ހަދަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުން؛
		(ނ)	ސަރުކާރުން ޚިދުމަތްތަކަށް ދިނުމުގައި ޖަމާކުރާ އާމްދަނީތަކާއި [illegible] ވަސީލަތްތަކުން ސަރުކާރުގައި ޑިޖިޓަލްކޮށް، [illegible] ޒަމާނުގައި އެ ވަސީލަތްތަކުގެ ތަރައްޤީކުރުމާއި ސަރުކާރުގައި މަސައްކަތްކުރާ ސިވިލް ހުނަރުތަކުގެ ފެންވަރު މަސައްކަތްތެރިންނާއި ހުނަރުވެރިން އެ ވަސީލަތްތަކަށް އަހުލުވެރިކުރުވުން؛
		(ރ)	ތިޖާރީއާބެހޭ ސިޔާސަތުތަކަކީ ބަޔަކަށް މަޢުލޫމާތާއި ހެއްކަށް ބިނާކޮށް ކަނޑައަޅާ ސިޔާސަތުތަކަކަށް ހެދުމަށްޓަކައި، ދާއިރާއަށް ބޭނުންވާ ދިރާސާތަކާއި އެނަލިސިސްތައް ދެނެގަނެ، އެ އެނަލިސިސްތައް ހެދުމާއި ދިރާސާތައް ކުރުން؛
		(ބ)	ތިޖާރީއާ ގުޅުންހުރި މަޢުލޫމާތުތަކާ މުދަލާ ޚިދުމަތުގެ މުއާމަލާތުތަކުގެ މަޢުލޫމާތު، ދާއިރާއަށް ބޭނުންވާ ފެންވަރުގައި އެ ވިޔަފާރިތަކުގެ ބައިވެރިވުން ކުރިއެރުވުމަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތިޖާރީއާ ގުޅޭ ކަންކަމުގައި ބަޔަކަށް ކަނޑައަޅައި ބޭނުންވާ ފެންވަރުގެ މަޢުލޫމާތު ހޯދުމާއި، އެ މަޢުލޫމާތު ޝާއިޢުކޮށް ދިނުން؛
		(ޅ)	ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުގައި ދިމާވާ ދަތިތައް ހައްލުކުރުމަށް ބަލައި ހިނގައި، އަދި ސަރުކާރު ހިންގުމުން ބޭނުންވާ ވަސީލަތްތަކަށް މިނިސްޓްރީގެ ތަރައްޤީއަށް ޒަރޫރީ ބަދަލުގެނައުން؛
		(ކ)	މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުތަކާއި ޕޮލިސީތަކާއި ޤަރާރުތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދަށުގައި ބަލަހައްޓަންޖެހޭ ކަންކަން ކުރުން.

Deleted: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތިޖާރީއާގެ ބާޒާރު ކުރިއެރުމަށް

5. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރު އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން.

	10.	(ނ)	(3)	އާންމުކޮށް މުޅި މުޖުތަމަޢަށް، އަދި ޚާއްޞަކޮށް ތަލަސީމިއާ ކުދިން ލިބިދާނެކަމަށް ބެލެވޭ މީހުންނަށް، ތަލަސީމިއާއާ ގުޅޭގޮތުން ހޭލުންތެރިކުރުމުގެ ޚިދުމަތްތައް ހިންގައި، އާއިލާ ރޭވުމުގައި ދޭންޖެހޭ މަޢުލޫމާތާއި ކައުންސެލިންގ ފޯރުކޮށްދިނުން.

6. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި ފަދައިން މާއްދާއެއް އިތުރުކުރުން.

ތަލަސީމިއާ ކުދިން ލިބިދާނެކަމަށް ބެލެވޭ މީހުން ކައިވެނިކުރުން	11-1.	(ހ)	ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކައިވެނިކުރަން އެދޭ ދެފަރާތުން ކައިވެނިކުރުމުގެ ކުރިއަށް އެދި ކައިވެނީގެ ރަޖިސްޓްރޭޝަން ހުށަހަޅަންވާނީ، ތަލަސީމިއާއަށް ޓެސްޓްކުރުމަށްފަހު، އެ ޓެސްޓްގެ ނަތީޖާއާއެކުގައެވެ.
		(ށ)	މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ ޓެސްޓްގެ ނަތީޖާއަށް ބަލައި، އެ ދެ ފަރާތަކީ ތަލަސީމިއާ ކުދިން ލިބިދާނެކަމަށް ބެލެވޭ މީހުން ކަމުގައިވާނަމަ، އެފަދަ ކައިވެންޏެއް ކުރުމުގެ ކުރިން މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުގައި ކަނޑައަޅާ ކަންކަން ފުރިހަމަވާ ކައުންސެލިންގއެއް ފުރިހަމަކުރުމަށްފަހުގައެވެ.
		(ނ)	މި މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުގައި، އެ އަކުރުގައި ބަޔާންކުރާ ކައުންސެލިންގ ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ފަރާތްތަކާއި، އެ ކައުންސެލިންގގައި އަކުރުވާންޖެހޭ ބައިތައް ހިމަނަންވާނެއެވެ.

Deleted: ާ

Deleted: ާ

Deleted: ާ

Deleted: ާ

Deleted:

7. މި ޤާނޫނުން ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނަށް ގެނެވޭ އިސްލާހުތަކާ ގުޅިގެން އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެކުލަވާލާފައިވާ ގަވާއިދުތަކާއި އުޞޫލުތަކަށް ގެނަންނަންޖެހޭ އިސްލާހުތަކާއި، އަދި އެކުލަވާލަންޖެހޭ ގަވާއިދުތަކާއި އުޞޫލުތައް، މި ޤާނޫނަށް ތަސްދީޤުކުރައްވާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެކުލަވާލައި، ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ.

8. މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާނީ، މި ޤާނޫނު ފާސްވެ، ތަސްދީޤުކޮށް، ދިވެހިސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެންނެވެ.

ޖަދުވަލު 2: "ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2012 (ސްޕެޝަލް އިކޮނޮމިކް ޒޯންތަކުގެ ޤާނޫނު) އަށް ... ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު" ދިރާސާކުރުމަށް ބޭއްވި އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތަކަށް މެންބަރުން ހާޒިރުވިގޮތުގެ ތަފްސީލު

✓	ހާޒިރުވި ބައްދަލުވުން	-	ހާޒިރުނުވާ ބައްދަލުވުން	S	ސަފަރު	O	ރުހުސަތު

ތާރީޚު	ބައްދަލުވުން	ޖުމުލަ ވަގުތު	މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޖްތަބާ ހުސައިން	މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަސްލަމް ރަޝީދު	މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުޖްތަބާ އިބްރާހީމް	ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް	ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މަޢުރޫފް ޒާކިރު	ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އާސިން އަބްދުﷲ	ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުންތަޒިމް އިބްރާހީމް	ނިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ފާތިމަތު ސަޢުދާ	ދަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަސީމް	ތިނަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަލްޙަސަން އަޙްމަދު	ހުޅުމީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙްމާން
04.08.2025	18	1:02:00	✓	✓	✓	✓	O	✓	✓	✓	✓	✓	-
21.07.2025	17	0:06:00	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	S	✓
ޖުމްލަ	2	1:08:00	2	2	2	2	1	2	2	1	2	1	1

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ